

כ"ח בכסלו תשפ"ב

2 בדצמבר 2021

ועדה ציבורית בעניין תהליך בחינת אומדן ועמידה בתנאי סף- עמותת עתידנא

פרוטוקול 1- 2.12.2021

- **הרכב הועדה ונוכחים בה** בכפוף לכתב מינוי של מנכ"ל משרד החינוך, מר יגאל סלוביק (מצ"ב נספח 1):
יו"ר הועדה- חגי גרוס מנהל מינהל חברה ונוער
חגית גליקמן- מנכ"לית הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)
סיגל גבעולי- ראמ"ה
עו"ד שרית חאיק-שפיגלשטיין- חברה ונציגת הלשכה המשפטית במשרד החינוך
מוחמד חלאילה- נציג משרד האוצר
נפתלי דרעי- נציג ציבור
ד"ר ניר מיכאלי- נציג ציבור (בישיבה זו נכח בזום)
חדיג'ה טהה- נציגת ציבור (בישיבה זו נכחה בזום)
קרן ליפשיץ-זיתון- חברה ונציגת היחידה המקצועית, מינהל חברה ונוער
- בנוסף נכחו:
ד"ר טל רו
ליאורה שחם סורני
- **מטרת הועדה הציבורית-** ליווי תהליך אומדן לעמותת "עתידנא" המעוניינת לקבל הכרה כתנועת נוער חדשה.
הועדה תקפיד על ליווי ההליך כהליך אומדן מקצועי. מטרת הליווי לוודא כי מתקיים הליך אומדן תקין, שקוף וברור.
- **רקע על הקשר עם "עתידנא"**- במהלך שנת 2020 הגיעה הנהלת עמותת "עתידנא" ליחידה המקצועית במשרד החינוך לתהליך הכרה ראשוני (שנת מתכונת) כתנועת נוער לפי מבחן התמיכה של משרד החינוך בעניין תנועות נוער. העמותה הינה עמותה מנוהלת על ידי יהודים וערבים בשותפות. פעילותה מכוונת אך ורק בחברה הערבית. העמותה הגישה אישור למינהל תקין, התייחסות לפריסה ארצית, תכנית חינוכית והצהרה על כמות חניכים כנדרש. במהלך 2021 הגיעו נציגי העמותה למספר מפגשים עם היחידה המקצועית, מנהל מינהל חברה ונוער ועם סיגל גבעולי כדי לקבל מידע על תהליך האומדן הנדרש במסגרת תקופת המועמדות. כמו כן הגישו בקשה לשנת 2021 מרכב"ה באופן תקין והיחידה המקצועית סיירה בסניף ונכחה במפגש רכזים בתאריך 28 לאוקטובר 2021.
(מצ"ב סיכומי ישיבות במהלך 2021 כאמור לעיל- נספח 2 ותכנית חינוכית של העמותה- נספח 3)

- **רקע על תהליך האומדן-** משרד החינוך לאחר ייעוץ משפטי, ולאחר החלטת ועדת שפירא בשנת 2005, קבע כי תהליך בדיקת עמותה להכרה כתנועת נוער ילווה בתהליך אומדן כללי או בודד. בעבר נעשו שני מפקדים גדולים. הראשון בשנת 2005-2006 והשני בשנת 2015-2016. במהלך השנים נעשה תהליך אומדן בכמה תנועות בודדות: בית"ר, אריאל, פרחי בדגל ובת מלך. האומדן מטרתו לבדוק את העמותה **בשני שלבים**:
שלב א- בדיקת עמידה בכל תנאי הסף המזכים הכרה כתנועת נוער;
שלב ב- לאמוד גודל יחסי לצורך חלוקת תקציב לפי מבחן התמיכה לתנועות נוער.
שלושת מרכיבי אומדן תנועות הנוער-
 1. תצפיות וראיונות בסניפי התנועה- עשרה סניפים שנערך עמם תיאום לבקרה מתואמים וכן תצפיות בסניפים שלא נערך עמם תיאום;
 2. דיווחים של חניכי התנועות;
 3. דיווחים של מדריכי התנועות- ראיונות טלפונים ופיזיים;**פירוט על שיטת תהליך האומדן במצגת של סיגל גבעולי (ראמ"ה), נספח 4.

נקודות שעלו בוועדה:

- תהליך האומדן מלווה בהרבה שיח עם העמותה המועמדת. יש מספר הזדמנויות לערוך תיקונים או הבהרות ככל שיידרשו.
- מה ששמר על תהליכי האומדן לאורך השנים הוא העובדה שהתהליך התבצע בהתאם לכללים ברורים ובשקיפות. חשוב התייעוד
- כשעמותה מבקשת להיות תנועה ואין מפקד רב-תנועתי, אנחנו מבקשים להיצמד ככל האפשר לשיטת האומדן הרחב. כמובן שאם תעמוד העמותה בכל תנאי הסף ויקבע לה גודל, תהיה הטעיה מסוימת בגודל לתנועות שכבר מוכרות עד המפקד רחב הבא אך ההטעיה לא תהיה משמעותית כי באוכלוסייה הערבית יש 12% בלבד של השתתפות מהפוטנציאל להשתתפות בחברה הערבית וגם ככה יש פער שצריך לצמצם.
- מבקשים לראות את התכנית החינוכית של עמותת עתידנא בעניין האידיאולוגיה והאם יש עוד תנועות נוער מוכרות או מועמדות בחברה הערבית. תנועות נוער בחברה הערבית זה דבר חשוב מאוד מבחינת.
- יש תנועות נוער מוכרות כמו הצופים הערבים שהם הומוגנים בחברה הערבית וכן תנועות נוער מעורבות יהודיות-ערביות כמו הנוער העובד והלומד, השומר הצעיר (אגיאל) ועוד. עתידנא הוא אירוע חדש. צעיר. כבן שנתיים. כל עוד תעמוד העמותה בתנאי הסף, האידיאולוגיה שלה לא תעמוד לביקורת. לתנועות נוער נדרשת אידיאולוגיה ומבחני התמיכה דורשים עמידה בהיבטים ערכיים ודמוקרטיים.
- מבקשים להעביר את רשימת הסניפים של העמותה לחברי הועדה הציבורית.
- מציינים את המתח בין תהליך מחקרי שבודק אומדן לבין ספירת ראשים. יש בעיה בהצמדת האומדן הנוכחי לגודל שנקבע לתנועות מוכרות בשנת 2016.

- הליך של קבלת תנועה חדשה מופיע בתקנת התמיכה בתנועות הנוער. תקנת התמיכה דורשת הליך אומדן של שנתיים מועמדות. אין חוזר מנכל.
- מבקשים ביקור של הועדה הציבורית בסניף של העמותה המועמדת במהלך התהליך.
- **שלב א'** - בדיקה של התוכנית החינוכית של הארגון והתאמתו לתקנות של מבחן התמיכה בתנועות הנוער - נעשה כבר על ידי היחידה המקצועית.
- **שלב ב' (הנוכחי) של האומדן, בו נמצאים כעת-**
העמותה הגישה רשימת סניפים בהם היא רוצה שיבקרו החוקרים.
הביקור יימשך בין 4-5 שעות עם שני חוקרים בכל סניף. החוקרים יהיו דוברי ערבית. החוקרים מגויסים בימים אלה.
במהלך הביקור, תערך תצפית על הסניף בכללותו על 2 פעילויות, ראיון אישי עם רכז הסניף סביב פעילותו ופעילות הסניף וכן ראיון עם מדריך צעיר.. הועדה מאפשרת לתקן מידע בדבר סניף או שניים אם עולות בעיות בשלב הראשוני הזה- אם עוברים באופן תקין אחרי תיקונים- עוברים לשלב ג- הכולל גם מחקר כמותי וגם איכותני.
אם העמותה לא עוברת את שלב בדיקת תנאי הסף בסניפים, הממצאים מגיעים לדיון בוועדה הציבורית, ובהתאמה לוועדת התמיכות בהמלצה לדחות לשנתיים צינון כפי שנדרש במבחני התמיכה.
- **שלב ג של האומדן-** רשימות מדריכים וחניכים שיוגשו לצוות האומדן לבדיקת תקינות מול רשימות תלמידים במצבות משרד החינוך. ניתן לשלוח לתיקון עד שלושה שבועות. מי שאחרי 3 שבועות תיקון לא נמצא במאגר לא יספר כחניך/ מדריך של התנועה הראיונות יתקיימו בשפה הערבית, ובמידת האפשר גם ע"י נשים מראיונות במידה שהארגון יבקש זאת. התהליך מאוד רגיש ומותאם כדי שהעמותה ואנשיה וחניכיה ירגישו בנוח. באחריות העמותה ליידע את ההורים על קיום ראיונות הטלפוניים. לאחר סיום איסוף הנתונים, נבדקת שוב העמידה בתנאי הסף, ובמידה והארגון עומד בתנאי הסף מבוצע אומדן גודל.

אתגרים שעלו:

- באומדן 2015 היה קושי בחברה הערבית עם טלפונים ניידים וקליטה סלולרית. הבעיה נפתרה באמצעות קביעת מועד ספציפי שבו ריכזו את הילדים במקום אחד והחוקרים הגיעו לשם

המשך תהליך האומדן וליווי הועדה הציבורית-

- אמצע ינואר- סוף ינואר 2022- עדכון הועדה הציבורית ע"י ראמ"ה.
- אמצע מרץ 2022- החלטה לגבי עמידה בתנאי שלב ב והחלטה לגבי מעבר לשלב ג.

משימות:

תיאום תאריכי הועדה הציבורית הבאים על ידי הלשכה של חגי גרוס- בהתאם לגאנט שהוזכר לעיל.
המשך עבודה של ראמ"ה בגיוס החוקרים והתחלת עבודה מחקרית בסניפים.
שליחת רשימת סניפים שהוגשה לראמ"ה לועדה הציבורית- סיגל תשלח לקרן ונפיץ לחברי הועדה.

בברכה,

קרן ליבשיץ זיתון

